

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО»

Лектор курсу		Климова Катерина Іванівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності		Контактна інформація лектора		e-mail: kateryna_klymova@ukr.net ; сторінка курсу в Google Workspace for Education https://classroom.google.com/c/NzI0MDE2ODc2NDc0?cjc=uicwtcp	
Галузь знань		12 «Інформаційні технології»		Освітній рівень		доктор філософії	
Спеціальність		125 «Кібербезпека та захист інформації»		Семестр		1	
Освітньо-наукова програма		«Кібербезпека»		Тип дисципліни		Набуття університетських навичок	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять: досліднича				
	3	90	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка
			18	-	18	-	54

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Організація науки та наукових досліджень
--	--

Мета курсу: формування системних знань про організаційні засади та правове регулювання сфери інтелектуальної власності

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-4. Навички керування проектами – здатність демонструвати своєчасність та спланованість у дослідженні, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК-7. Навички підприємництва – здатність визначати підприємницькі можливості чи вид діяльності або громадського впливу, здатність приймати обґрунтовані рішення, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)

ПРН-3. Уміти вести дискусії і полеміки, здійснювати публічні промови, робити повідомлення і доповіді з питань дисертаційного дослідження, аргументовано викладати власну точку зору державною та іноземною мовою.

ПРН-6. Уміти здійснювати бібліографічний пошук і відбір літературних джерел, складати їх бібліографічний опис

ПРН-10. Уміти узагальнювати і критично оцінювати результати, отримані вітчизняними і зарубіжними дослідниками.

ПРН-24. Уміти здійснювати науково-технічне супроводження заходів з формування і коригування програмних комплексів забезпечення безпеки та захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
-----------------	-------------	--------------------	---

РОЗДІЛ 1. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 1. Інтелектуальна власність: поняття і зміст. Об'єкти,	Лекція 1		Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів
--	----------	--	--

<p>суб'єкти та право інтелектуальної власності Знати: основні терміни і поняття інтелектуальної власності; сутність ІВ, її об'єкти та суб'єкти. Вміти: визначити місце навчальної дисципліни у фаховій підготовці. Рекомендовані джерела: 1–7.</p>	<p>Практичне заняття 1</p>	<p>4</p>	<p>Правове регулювання інтелектуальної власності: тенденції та наукові студіювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання інтелектуальної власності: поняття, витоки. 2. Тенденції законодавчого регулювання інтелектуальної власності. 3. Наукові студії з питань правового регулювання інтелектуальної власності: здобутки та перспективні напрями досліджень
<p>Тема 2. Національна та міжнародна системи охорони інтелектуальної власності. Правове регулювання у сфері інтелектуальної власності. Знати: національну та міжнародну системи охорони ІВ; особливості нормативно-правового регулювання ІВ; діяльність міжнародних та регіональних організацій у сфері ІВ; зміст міжнародних договорів та угод щодо ІВ; напрями діяльності національних інституцій та організацій з питань ІВ. Вміти: застосовувати на практиці законодавчо-нормативні акти для забезпечення правової охорони ІВ. Рекомендовані джерела: 1–7.</p>	<p>Лекція 2</p> <p>Практичне заняття 2</p>	<p>4</p>	<p>Вітчизняна правова база регулювання інтелектуальної власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання питань інтелектуальної власності у кодексах та процесуальних кодексах України. 2. Спеціальне законодавство України щодо охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. 3. Підзаконні акти, що регулюють захист інтелектуальної власності.
<p>РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ</p>			
<p>Тема 3. Національні та міжнародні системи класифікації об'єктів промислової власності Знати: міжнародні класифікації у сфері промислової власності; структури та сфери застосування Міжнародної патентної класифікації, Міжнародної класифікації промислових зразків, Міжнародної класифікації товарів і послуг, Міжнародної (Віденської) класифікації зображувальних елементів знаків. Вміти: визначати класифікаційні індекси, класи і підкласи, базові номери об'єктів промислової власності за міжнародними класифікаціями. Рекомендовані джерела: 1, 4–7.</p>	<p>Лекція 3</p> <p>Практичне заняття 3</p>	<p>4</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів</p> <p>Міжнародні правові акти у сфері інтелектуальної власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення міжнародного регулювання у сфері інтелектуальної власності: загальна характеристика та підгалузі (загальні питання, патентне право, авторське право/суміжні права, засоби індивідуалізації). 2. Міжнародні акти з охорони прав на об'єкти промислової власності. 3. Участь України в міжнародних конвенціях, угодах, договорах з охорони прав на об'єкти промислової власності. 4. Витоки та еволюція міжнародних угод у сфері авторського права та суміжних прав.
<p>Тема 4. Винаходи, корисні моделі та промислові зразки як об'єкти</p>	<p>Лекція 4</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів</p>

<p>промислової власності. Патентування – основна форма захисту прав на об’єкти промислової власності Знати: порядок оформлення та одержання патентних документів на об’єкти промислової власності (винахід, корисну модель, промисловий зразок); склад документів заявки на об’єкти промислової власності; види експертиз на об’єкти промислової власності; патентну документацію та її види. Вміти: здійснювати пошук патентної інформації і документації; скласти необхідні документи на набуття прав на об’єкти промислової власності. Рекомендовані джерела: 1, 4–7.</p>	<p>Практичне заняття 4</p>	<p>4</p>	<p>Інституційна база Національної системи охорони інтелектуальної власності в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державні інституції у сфері інтелектуальної власності в Україні: склад, основні завдання і напрями діяльності. 2. Недержавні організації системи охорони інтелектуальної власності в Україні. 3. Роль судових установ України у захисті інтелектуальної власності.
<p>Тема 5. Торговельні марки, географічні зазначення: види та порядок одержання охоронних документів Знати: порядок одержання охоронних документів на торговельні марки, географічні зазначення. Вміти: оформляти заявку на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг/торговельну марку та географічні зазначення. Рекомендовані джерела: 1, 4–7.</p>	<p>Лекція 5</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів</p>
	<p>Практичне заняття 5</p>	<p>4</p>	<p>Порядок оформлення та одержання патенту на винахід</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова охорона на винаходи. 2. Оформлення документів заявки на винахід: нормативні вимоги. 3. Експертиза заявки і реєстрація патенту на винахід. 4. Особливості подання та експертизи міжнародної заявки на винахід.
<p>Тема 6. Ліцензування і передача майнових прав, використання прав на об’єкти промислової власності Знати: характер ліцензування, передачі майнових прав, використання прав на об’єкти промислової власності; порядок документування процесу передачі майнових прав; структуру, зміст і види ліцензійних договорів; види ліцензійних платежів. Вміти: укладати договори на передачу виключних майнових прав на об’єкти промислової власності та ліцензії і ліцензійні договори на користування об’єктами промислової власності. Рекомендовані джерела: 1, 4.</p>	<p>Лекція 6</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів</p>
	<p>Практичне заняття 6</p>	<p>4</p>	<p>Порядок одержання свідоцтва на торговельний знак</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття й ознаки торговельного знаку/знаку для товарів і послуг. 2. Складання і подання заявки на видачу свідоцтва на торговельний знак/знак для товарів і послуг. 3. Експертиза заявки і реєстрація свідоцтва на торговельний знак. 4. Процедура оформлення міжнародної заявки на торговельний знак/знак для товарів і послуг.
<p>РОЗДІЛ 3. АВТОРСЬКЕ ПРАВО</p>			
<p>Тема 7. Виникнення авторського права та його об’єкти і суб’єкти. Співавторство. Суміжні права: поняття, об’єкти та суб’єкти Знати: витоки, еволюцію, об’єкти та суб’єкти авторського права; українське законодавство про авторське право; особисті немайнові і майнові права автора; порядок реєстрації авторського права.</p>	<p>Лекція 7</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів</p>
	<p>Практичне заняття 7</p>	<p>4</p>	<p>Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правова база з питань розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

<p>Вміти: оформити заявку на державну реєстрацію прав автора. Рекомендовані джерела: 1–6.</p>			<ol style="list-style-type: none"> 2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності та ліцензійний договір. Ліцензійні винагороди. 3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. 4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
<p>Тема 8. Комп'ютерні програми та бази даних як об'єкти авторського права, їх правова охорона Знати: специфіку комп'ютерної програми та бази даних як об'єктів авторського права; міжнародні норми щодо комп'ютерних програм та їх охорони; види ліцензій на програмні продукти. Вміти: подавати заявку на реєстрацію прав на комп'ютерні програми та бази даних; укладати ліцензійні угоди на програмні продукти. Рекомендовані джерела: 1, 2, 4–7.</p>	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів
<p>Тема 9. Охорона і захист авторського права та суміжних прав Знати: законодавство України про захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права; повноваження Національного органу інтелектуальної власності у сфері охорони авторського права та суміжних прав; види порушень і порядок захисту авторського права і суміжних прав; способи правового захисту авторського права і суміжних прав. Вміти: укладати авторські договори; відстоювати авторське право. Рекомендовані джерела: 1–5.</p>	Лекція 9		Лекція-візуалізація, експрес-опитування аспірантів
	Самостійна робота	24	<p>Патентні дослідження: завдання і порядок проведення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання патентних досліджень. Нормативні вимоги до проведення патентних досліджень. 2. Джерельна база патентних досліджень: патентна документація та інформація: поняття, види, місця зберігання та алгоритм пошуку. 3. Порядок проведення патентних досліджень і види робіт. <p>Авторські права на комп'ютерні програми та їх охорона</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості комп'ютерної програми як об'єкту авторського права. Генеза й еволюція правових норм щодо комп'ютерних програм. 2. Реєстрація авторських прав на комп'ютерні програми: нормативно-правові вимоги. 3. Ліцензування програмних продуктів. 4. Види порушень авторського права на комп'ютерні програми. 5. Форми захисту авторських прав на програмні продукти. <p>Тема 1. Джерела та література до вивчення патентного та авторського права. Тема 2. Міжнародні та регіональні організації з інтелектуальної власності Тема 3. Національна система інтелектуальної власності. Тема 4. Нормативне регулювання патентування в Україні. Тема 5. Патентна інформація та документація. Тема 6. Міжнародні та національні системи класифікації</p>

		<p>об'єктів промислової власності. Тема 7. Міжнародні договори та угоди в сфері інтелектуальної власності. Тема 8. Ліцензування і передача майнових прав на об'єкти промислової власності. Тема 9. Порушення та охорона авторських прав.</p>
--	--	---

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Комп'ютери з програмним забезпеченням для презентації лекцій та проведення практичних занять.
- Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;
- Система дистанційного навчання і контролю **Google Workspace for Education**

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Дубовик Н. А., Климова К. І. Навчальний посібник. Патентознавство та авторське право: навч. посіб. / Н.А. Дубовик, К. І. Климова, К.: ДУТ, 2022. 395 с. URL: https://www.dut.edu.ua/uploads/l_2233_59584173.pdf.
2. Вахонєва Т. М. Авторське право і суміжні права в Україні. Навч. посібник. 2-ге видання перероблене і доповнене. ЮрКнига, 2019. 576 с.
3. Журавльов Д. В., Чижмарь К. І. Авторське право та суміжні права в Україні, їх захист та відповідальність. Практичний посібник. ЦУЛ, 2020, 224 с.
4. Климова К. Тенденції правового регулювання інтелектуальної власності: вітчизняний досвід. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* Науковий журнал. 2021. № 4(38). С. 75-83.
5. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> – офіційний веб-портал Верховної Ради України.
6. <https://ukrpatent.org/uk/articles/UKRNOIVI-about> – офіційний веб-портал Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УкрНОІВІ)
7. <http://www.wipo.int/portal/en/index.html> – офіційний веб-портал Всесвітньої організації інтелектуальної власності

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 60 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Виконання практичних робіт	36 балів
	Самостійна робота	24 бали
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах	Виконання практичних робіт
	наукових робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Самостійна робота

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ залік	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить у формі співбесіди.	40 балів	
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в екзаменаційній відомості
90-100	Аспірант демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних завданнях, аналізувати та спів ставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або аспірант проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції аспіранта в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Аспірант демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує аспіранту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Аспірант загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (С)
64-74	Аспірант засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-63	Аспірант має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, аспірант з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Аспірант може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни аспірант виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у аспіранта відсутня.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (F) В залікову книжку не представляється
1-34	Аспірант повністю не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Аспірант не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Аспірант не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється